

## LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO UŽDUOTIES VERTINIMO KRITERIJAI

## I. Literatūrinio rašinio turinio vertinimas (20 taškų)

L	T	Temos supratimas
III	7	Tema suprasta. Visas tekstas rodo išskirtinius gebėjimus analizuoti, vertinti ir apibendrinti. Atskleidžiamas literatūrinis (kultūrinis) išprusimas. Motyvuotai išskirti ir išnagrinėti temos <b>aspektai</b> , atskleidžiamos jų <b>šąsajos</b> <sup>1</sup> .
II	6	Tema suprasta. Motyvuotai išskirti ir išnagrinėti temos <b>aspektai</b> , atskleidžiamos jų <b>šąsajos</b> .
	5	
I	4	Tema suprasta. Motyvuotai išskirti temos <b>aspektai</b> , bet ne visi išnagrinėti.
	3	Tema suprasta iš dalies (per siaurai / per plačiai / ne visi <b>aspektai</b> motyvuotai išskirti ir išnagrinėti).
	2	
I	1	Tema menkai suprasta (tik teksto fragmentai susiję su tema).
	0	Žr. pastabą.

T	Teksto gilioji struktūra
3	<b>Pasirinkta tinkama struktūra.</b> <b>Pagrindinė mintis</b> aiškiai suformuluota; kryptingai plėtojama tema. <b>Ižanga</b> kryptinga. Dalinės ir baigiamosios <b>išvados</b> pagrįstos.
2	<b>Pasirinkta tinkama struktūra.</b> <b>Pagrindinė mintis</b> aiški; kryptingai plėtojama tema. <b>Ižanga</b> turi trūkumų / dalinės ir baigiamosios <b>išvados</b> iš dalies pagrįstos.
1	<b>Pasirinkta tinkama struktūra.</b> Pagrindinė <b>mintis</b> aiški; temos plėtotei trūksta kryptingumo. <b>Ižanga ir išvados</b> turi trūkumų.
0	<b>Rašinio gilioji struktūra turi didelių trūkumų.</b> <b>Pagrindinė mintis</b> neaiški. Ižangos arba išvadų nėra.

L	T	Kūrinių analizė, interpretavimas <sup>2</sup>
III	7	<b>Privalomo ir kito</b> (-ų) autoriaus (-ių) <b>kūrinys (-iai)</b> pasirinkti tinkamai. Kūrinių <b>interpretacija</b> išsami, pagrįsta ne tik turinio analize, bet ir dėmesiu raiškai.
II	6	<b>Kūriniai pasirinkti tinkamai.</b> Kūrinių <b>interpretacija</b> išsami, pagrįsta analize. (Ne daugiau kaip 1 interpretavimo / fakto trūkumas.)
	5	
	4	<b>Kūriniai pasirinkti tinkamai.</b> Kūrinių <b>interpretacija</b> pagrįsta analize. (Ne daugiau kaip 3 interpretavimo / fakto trūkumai.)
I	3	Pasirinkta tik vieno autoriaus kūrinys (-iai) / ne visi kūriniai pasirinkti tinkamai. Kūrinių interpretacija <b>paviršutiniška</b> , bet yra analizės elementų. (Ne daugiau kaip 4 interpretavimo / fakto trūkumai.)
	2	
	1	Pasirinkta <b>tik vieno</b> autoriaus kūrinys (-iai) / <b>netinkamai</b> pasirinkta kūrinys (-iai). <b>Bandoma interpretuoti</b> kūrinius, bet didžiojoje teksto dalyje atpasakojamas siužetas / kartais iškraipomas kūrinio (-ių) turinys. (Ne daugiau kaip 6 interpretavimo / fakto trūkumai.)
–	0	<b>Kūriniai neanalizuojami</b> , tik atpasakojamas siužetas / iškraipomas kūrinio (-ių) turinys. (7 ir daugiau interpretavimo / fakto trūkumų.)

T	Rėmimasis kontekstu
3	<b>Tikslingai ir tinkamai</b> remiamasi kūrinių kontekstu <sup>3</sup> .
2	<b>Ne visai tikslingai ir tinkamai</b> remiamasi kūrinių kontekstu. (Ne daugiau kaip 1 fakto klaida.)
1	<b>Bandoma remtis</b> kūrinių / kūrinio kontekstu. / Kontekstas tik paminėtas. (Ne daugiau kaip 2 fakto klaidos.)
0	Kontekstu remiamasi <b>netinkamai / nesiremiama</b> . (3 ir daugiau fakto klaidų.)

**PASTABA.** Visas rašinys nevertinamas, jei užduotis neatlikta / parašyta mažiau negu pusė reikalaujamos apimties / parašytas rašinys ne ta tema / neanalizuojamas nė vienas iš nurodytų autorių.

<sup>1</sup> Kūriniai siejami teminiu / probleminiu / idėjų / įvaizdžių / motyvų / meniniu ar kitais aspektais.

<sup>2</sup> Literatūros teorijos sąvokų vartojimas būtinas teksto analizei ir interpretacijai. Netinkamas jų vartojimas laikomas fakto klaidomis.

<sup>3</sup> Kontekstas (čia) – kultūrinis / istorinis / biografinis.

## I. Samprotavimo rašinio turinio vertinimas (20 taškų)

L	T	Temos, problemos supratimas
III	7	<b>Tema, problema suprastos.</b> Visas tekstas rodo išskirtinius gebėjimus analizuoti, vertinti ir apibendrinti. Atskleidžiamas kultūrinis (literatūrinis) išprusimas. Motyvuotai išskirti ir išnagrinėti <b>aspektai</b> , atskleidžiamos jų <b>šajos</b> .
II	6	<b>Tema, problema suprastos.</b> Motyvuotai išskirti ir išnagrinėti <b>aspektai</b> , atskleidžiamos jų <b>šajos</b> .
	5	
I	4	<b>Tema, problema suprastos.</b> Motyvuotai išskirti <b>aspektai</b> , bet ne visi išnagrinėti.
	3	<b>Tema ir / ar problema suprastos iš dalies</b> (per siaurai / per plačiai / ne visi <b>aspektai</b> motyvuotai išskirti ir išnagrinėti).
	2	
	1	<b>Tema menkai suprasta</b> (tik teksto fragmentai susiję su tema).
–	0	Žr. pastabą.

T	Teksto gilioji struktūra
3	<b>Pasirinkta tinkama struktūra.</b> <b>Pagrindinė mintis</b> aiškiai atskleista; tema, problema analizuojamos kryptingai. <b>Ižanga</b> kryptinga. Dalinės ir baigiamosios <b>išvados</b> pagrįstos.
2	<b>Pasirinkta tinkama struktūra.</b> <b>Pagrindinė mintis</b> aiški; tema, problema analizuojamos kryptingai. <b>Ižanga</b> turi trūkumų / dalinės ir baigiamosios <b>išvados</b> iš dalies pagrįstos.
1	<b>Pasirinkta tinkama struktūra.</b> Pagrindinė <b>mintis</b> aiški; temos, problemos analizei trūksta kryptingumo. <b>Ižanga ir išvados</b> turi trūkumų.
0	<b>Rašinio gilioji struktūra turi didelių trūkumų.</b> <b>Pagrindinė mintis</b> neaiški. Ižangos arba išvadų nėra.

L	T	Argumentavimas, pagrindimas
III	7	<b>Argumentai tinkami<sup>1</sup>, svarūs<sup>2</sup> ir įtaigūs<sup>3</sup>.</b> Rašančiojo požiūris pagrįstas kultūrine <sup>4</sup> (literatūrine <sup>5</sup> ) patirtimi. Kur dera, polemizuojama. Išlaikomas tinkamas idėjų ir pagrindimo santykis.
II	6	<b>Argumentai tinkami, svarūs.</b> Rašančiojo požiūris pagrįstas kultūrine (literatūrine) patirtimi. Išlaikomas tinkamas idėjų ir pagrindimo santykis. (Ne daugiau kaip 1 argumentavimo klaida.)
	5	
I	4	<b>Argumentai tinkami, bet ne visi svarūs.</b> Rašančiojo požiūris pagrįstas kultūrine (literatūrine) patirtimi. Išlaikomas tinkamas idėjų ir pagrindimo santykis. (Ne daugiau kaip 3 argumentavimo klaidos.)
	3	<b>Ne visi argumentai tinkami ir svarūs.</b> Rašančiojo požiūris iš dalies pagrįstas kultūrine (literatūrine) patirtimi. (Ne daugiau kaip 4 argumentavimo klaidos.)
	2	
	1	<b>Bandoma argumentuoti.</b> Samprotavimas paviršutiniškas, dominuoja bendro pobūdžio aiškinimas. (6 argumentavimo klaidos.)
–	0	<b>Argumentai netinkami / neargumentuojama.</b> (7 ir daugiau argumentavimo klaidų.)

T	Rėmimasis privalomu autoriumi ir jo kontekstu
3	<b>Tikslingai ir tinkamai</b> remiamasi <sup>6</sup> vieno iš nurodytų autorių kūriniumi (-iais) ir jo / jų <b>kontekstu</b> <sup>7</sup> .
2	<b>Ne visai tikslingai</b> ir tinkamai remiamasi vieno iš nurodytų autorių kūriniumi (-iais) ir jo / jų <b>kontekstu</b> . / <b>Tikslingai</b> ir tinkamai remiamasi vieno iš nurodytų autorių kūriniumi (-iais), tačiau <b>kontekstas</b> ne visai tinkamas. (Ne daugiau kaip 1 fakto klaida.)
1	<b>Bandoma remtis</b> vieno iš nurodytų autorių kūriniumi (-iais), tačiau ne visai tinkamai, <b>kontekstas</b> tik paminėtas. (Ne daugiau kaip 2 fakto klaidos.)
0	<b>Bandoma remtis</b> vieno iš nurodytų autorių kūriniumi (-iais), tačiau netinkamai įrodomo teiginio atžvilgiu. <b>Kontekstu</b> remiamasi netinkamai / nesiremiamu. / Privalomu autoriumi nesiremiamu (žr. pastabą).

**PASTABA.** Visas rašinys nevertinamas, jei užduotis neatlikta / parašyta mažiau negu pusė reikalaujamos apimties / parašytas rašinys ne ta tema / nesiremiamu nė vienu iš nurodytų autorių.

<sup>1</sup> **Tinkamas** argumentas pagrindžia tą teiginį, kuriam yra skirtas. Argumento tinkamumas – jo santykis su konkrečiu teiginiu (teiginys turi atitikti nagrinėjamą problemą – priešingu atveju jį pagrindžiantis argumentas negali būti įskaitytas).

<sup>2</sup> **Svarus** argumentas – tas, kuris skatina patikėti, paremia ar net verčia pritarti pagrindinei minčiai. Argumento svarumas – jo santykis su tema.

<sup>3</sup> **Įtaigus** argumentas – darantis emocinį ir (ar) estetinį poveikį.

<sup>4</sup> **Kultūrinė patirtis** – istorinė / biografinė / laikotarpio reiškinių / idėjų / meno ar kita.

<sup>5</sup> **Literatūrinė patirtis** – kūrinio problematikos / idėjų / veikėjo charakterio ar kita.

<sup>6</sup> **Bandymu remtis** nelaikoma, jei autorius ir (ar) kūrinys (-iai) tik paminėti.

<sup>7</sup> **Kontekstas** (čia) – kultūrinis / istorinis / biografinis.

## II. Kalbos taisyklingumo vertinimas (18 taškų)

### Gramatika ir leksika

L	T	2014		2016		2018		2020
		LT	TM	LT	TM	LT	TM	
III	4	0-1	0-2	0-1	0-1	0-1	0-1	0
II	3	2	3-5	2	2-3	2	2	1
I	2	3	6-9	3	4-7	3	3-4	2
	1	4-6	10-14	4-5	8-11	4	5-7	3
-	0	7-...	15-...	6-...	12-...	5-...	8-...	4-...

### Rašyba

L	T	2014		2016		2018		2020
		LT	TM	LT	TM	LT	TM	
III	7	0-1	0-3	0-1	0-2	0-1	0-1	0
II	6	2	4-6	2	3-4	2	2-3	1
	5	3	7-9	3	5-6	3	4-5	2
	4	4-5	10-13	4	7-9	4	6-7	3
I	3	6-7	14-17	5-6	10-13	5-6	8-9	4-5
	2	8-9	18-21	7-8	15-17	7-8	10-11	6-7
	1	10-12	22-26	9-11	18-21	9-10	12-15	8-9
-	0	13-...	27-...	12-...	22-...	11-...	16-...	10-...

### Skyryba

L	T	2014		2016		2018		2020
		LT	TM	LT	TM	LT	TM	
III	7	0-2	0-2	0-2	0-2	0-1	0-1	0-1
II	6	3	3-4	3	3	2	2	2
	5	4	5-6	4	4-5	3	3	3
	4	5-6	7-8	5	6-7	4	4-5	4
I	3	7-8	9-10	6-7	8-9	5-6	6-7	5-6
	2	9-10	11-13	8-9	10-11	7-8	8-9	7-8
	1	11-14	14-16	10-12	12-14	9-11	10-12	9-10
-	0	15-...	17-...	13-...	15-...	12-...	13-...	11-...

### III. Teksto raiškos ir formaliojo vientisumo vertinimas (12 taškų)

#### Teksto raiška, stilius, logika

L	T	2014		2016		2018		2020
		LT	TM	LT	TM	LT	TM	
III	9	Raiška atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Tekstas stilistiškai vientisas. Rašoma aiškiai, tiksliai, sklandžiai, logiškai. Leksika tinkama. Minčių santykiams reikšti tinkamai ir tikslingai vartojamos įvairios sintaksinės struktūros. Yra 0–2 stiliaus, logikos trūkumai.	Raiška atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Tekstas stilistiškai vientisas. Rašoma aiškiai, tiksliai, sklandžiai, logiškai. Leksika tinkama. Minčių santykiams reikšti tinkamai ir tikslingai vartojamos įvairios sintaksinės struktūros. Yra 0–3 stiliaus, logikos trūkumai.	Raiška atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Tekstas stilistiškai vientisas. Rašoma aiškiai, tiksliai, sklandžiai, logiškai. Leksika tinkama. Minčių santykiams reikšti tinkamai ir tikslingai vartojamos įvairios sintaksinės struktūros. Yra 0–2 stiliaus, logikos trūkumai.	Raiška atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Tekstas stilistiškai vientisas. Rašoma aiškiai, tiksliai, sklandžiai, logiškai. Leksika tinkama. Minčių santykiams reikšti tinkamai ir tikslingai vartojamos įvairios sintaksinės struktūros. Yra 0–2 stiliaus, logikos trūkumai.	Raiška atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Tekstas stilistiškai vientisas. Rašoma aiškiai, tiksliai, sklandžiai, logiškai. Leksika tinkama. Minčių santykiams reikšti tinkamai ir tikslingai vartojamos įvairios sintaksinės struktūros. Yra 0–1 stiliaus, logikos trūkumas.	Raiška atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Tekstas stilistiškai vientisas. Rašoma aiškiai, tiksliai, sklandžiai, logiškai. Leksika tinkama. Minčių santykiams reikšti tinkamai ir tikslingai vartojamos įvairios sintaksinės struktūros. Yra 0–1 stiliaus, logikos trūkumas.	Raiška atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Tekstas stilistiškai vientisas. Rašoma aiškiai, tiksliai, sklandžiai, logiškai. Leksika tinkama. Minčių santykiams reikšti tinkamai ir tikslingai vartojamos įvairios sintaksinės struktūros. Yra 0 stiliaus, logikos trūkumų.
	8	Yra 3 trūkumai.	Yra 4–5 trūkumai.	Yra 3 trūkumai.	Yra 3–4 trūkumai.	Yra 2 trūkumai.	Yra 2 trūkumai.	Yra 1 trūkumas.
	7	Yra 4 trūkumai.	Yra 6–7 trūkumai.	Yra 4 trūkumai.	Yra 5–6 trūkumai.	Yra 3 trūkumai.	Yra 3–4 trūkumai.	Yra 2 trūkumai.
II	6	Yra 5–6 trūkumai.	Yra 8–10 trūkumų.	Yra 5–6 trūkumai.	Yra 7–8 trūkumai.	Yra 4–5 trūkumai.	Yra 5–6 trūkumai.	Yra 3–4 trūkumai.
	5	Yra 7–8 trūkumai.	Yra 11–13 trūkumų.	Yra 7–8 trūkumai.	Yra 9–11 trūkumų.	Yra 6–7 trūkumai.	Yra 7–8 trūkumai.	Yra 5–6 trūkumai.
	4	Yra 9–10 trūkumų.	Yra 14–16 trūkumų.	Yra 9–10 trūkumų.	Yra 12–14 trūkumų.	Yra 8–9 trūkumai.	Yra 9–10 trūkumų.	Yra 7–8 trūkumai.
I	3	Yra 11–12 trūkumų.	Yra 17–20 trūkumų.	Yra 11–12 trūkumų.	Yra 15–17 trūkumų.	Yra 10–11 trūkumų.	Yra 11–13 trūkumų.	Yra 9–10 trūkumų.
	2	Yra 13–15 trūkumų.	Yra 21–25 trūkumai.	Yra 13–14 trūkumų.	Yra 18–20 trūkumų.	Yra 12–13 trūkumų.	Yra 14–16 trūkumų.	Yra 11–12 trūkumų.
	1	Yra 16–20 trūkumų.	Yra 26–32 trūkumai.	Yra 15–18 trūkumų.	Yra 21–26 trūkumai.	Yra 14–16 trūkumų.	Yra 17–20 trūkumų.	Yra 13–15 trūkumų.
–	0	Yra 21 ir daugiau trūkumų.	Yra 33 ir daugiau trūkumų.	Yra 19 ir daugiau trūkumų.	Yra 27 ir daugiau trūkumų.	Yra 17 ir daugiau trūkumų.	Yra 21 ir daugiau trūkumų.	Yra 16 ir daugiau trūkumų.

L	T	Formalioji teksto struktūra
III	3	Teksto struktūrinių dalių proporcijos <b>tinkamos</b> ; skaidymas pastraipomis <b>pagrįstas</b> ; nėra nemotyvuotų minties šuolių, nereikalingų pasikartojimų.
II	2	Teksto struktūrinių dalių proporcijos <b>tinkamos</b> ; skaidymas pastraipomis <b>ne visada pagrįstas</b> ; yra nemotyvuotų minties šuolių / nereikalingų pasikartojimų. (Ne daugiau kaip 2 trūkumai.)
I	1	Teksto struktūrinių dalių proporcijos ne visai <b>tinkamos</b> ; skaidymas pastraipomis <b>nepagrįstas</b> ; yra nemotyvuotų minties šuolių / nereikalingų pasikartojimų. (Ne daugiau kaip 4 trūkumai.)
–	0	Tekstas <b>padrikas</b> / dėstymas pastraipomis <b>neskaidomas</b> . (5 ir daugiau trūkumų.)

### PAAIŠKINIMAI:

- Gramatikos ir žodyno klaidomis laikomi normų, nurodytų 5–12 klasių lietuvių kalbos vadovėliuose, „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“, pažeidimai.
- Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos klaidos nedubliuojamos ir laikomos atskiromis klaidomis**, išskyrus šiuos atvejus:
  - kai taškai nerašomi ant *i, j*, – laikoma viena klaida visame darbe, tačiau jei taškai nerašomi ant *ė*, – kiekviena klaida atskira;
  - nelietuviškų raidžių rašymas – laikoma viena klaida visame darbe;
  - žodžių kėlimo klaidos – laikoma viena klaida visame darbe.
- Ta pati žodyno, gramatikos klaida, pasikartojanti kelis kartus, laikoma viena klaida.
- Ta pati žodžių darybos (gr) klaida, pasikartojanti kelis kartus, laikoma vieno tipo klaida, pavyzdžiui, netaisyklingai vartojamas tas pats priešdėlis. Kitos gramatikos (morfologijos, sintaksės) klaidos nedubliuojamos.
- Ta pati rašybos klaida, pasikartojanti kelis kartus, laikoma viena klaida, kai:
  - netaisyklingai kelis kartus rašomas tas pats priešdėlis;
  - netaisyklingai rašoma ta pati šaknis;
  - netaisyklingai rašoma ta pati priesaga.
- Galūnių rašybos klaidos nedubliuojamos.**
- Akies klaida laikoma atsitiktinė klaida, kuri darbe nesikartoja, t. y. kitur rašinyje žodis rašomas taisyklingai. Trys akies klaidos laikomos viena raštingumo klaida.
- To paties įterpinio neskyrimas, ta pati citatos skyrybos klaida laikoma viena skyrybos klaida.
- Sintaksinės konstrukcijos neišskyrimas arba skyrimas iš vienos pusės laikomas viena klaida.
- Viename sakinyje žymima ne daugiau kaip viena stiliaus ar logikos klaida.**
- Stiliaus, logikos klaidos nedubliuojamos ir laikomos atskiromis klaidomis, tačiau ta pati stilistinio žodyno klaida laikoma viena klaida.
- Kalbos taisyklingumo (gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos) ir stiliaus bei logikos klaidos taisomos, t. y. žymimos parašėje, iki nulio ribos.

Jeigu kandidatas parašė mažiau nei 500 žodžių, už kiekvienus 30 trūkstančių žodžių atimama po 1 tašką iš bendro įvertinimo.

Trūkstančių žodžių skaičius	Atimami taškai	Trūkstančių žodžių skaičius	Atimami taškai
11–40	1	131–160	5
41–70	2	161–190	6
71–100	3	191–220	7
101–130	4	221–250	8